

Képernyőhasználat gyermekkorban: A „digitális cumi”

Fazekas Anita

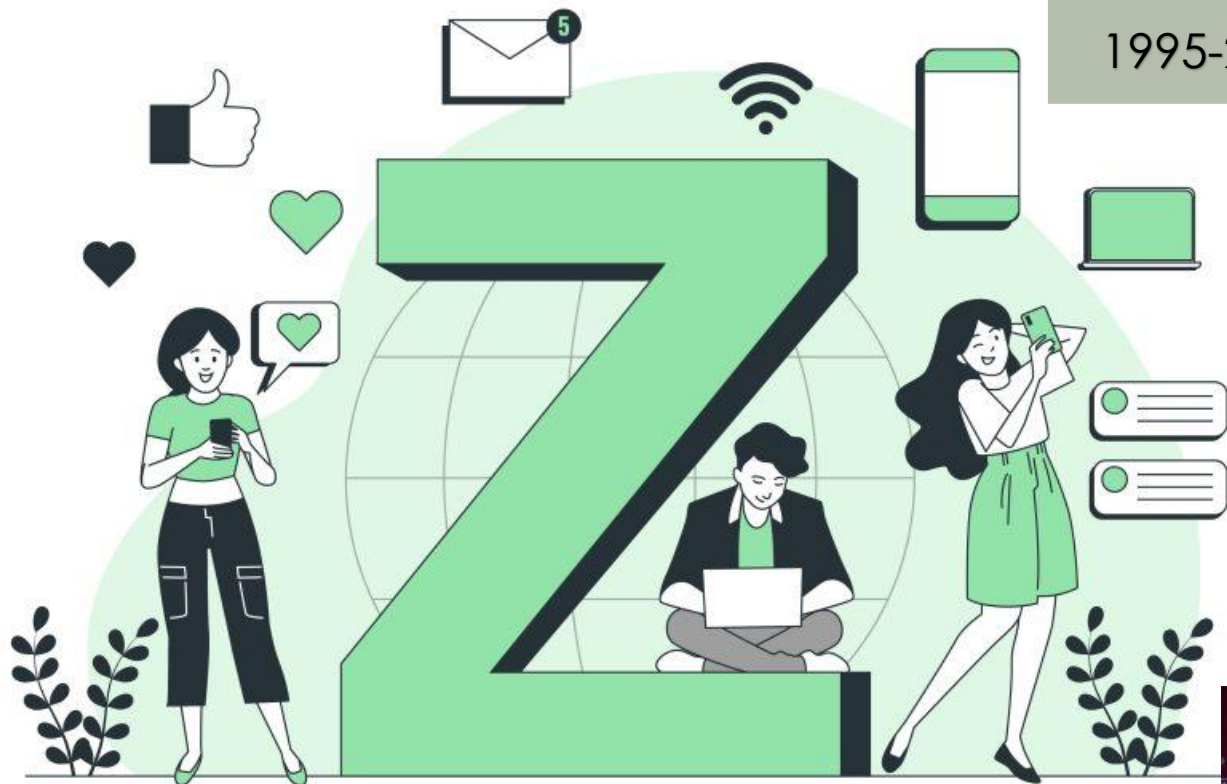
Védőnő, laktációs szaktanácsadó, egészségügyi
menedzser MSc

Téma fontossága

<https://www.youtube.com/watch?v=J474DEQQq1Y>

1995-2009 között születtek

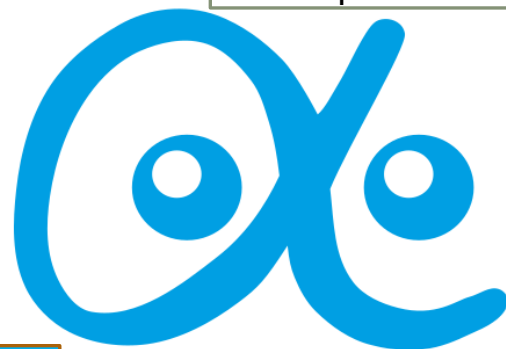

Digitális nindzsák

Azonnali információ
vágya

Érzékenyek a globális
problémákra

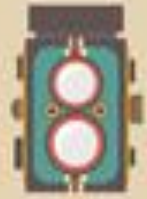
2010-től születtek-

Multitasking mesterei

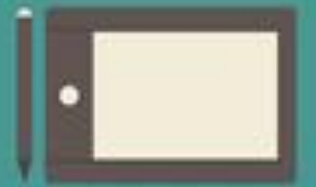
Online
identitásépítők

Digitális világ fejlődése

#akkor

#most

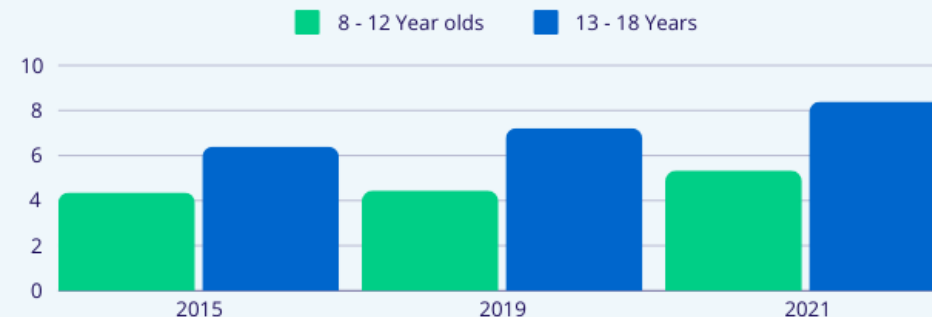
Statisztikai adatok

Magyarországon egy 2018-as kutatás szerint a **8-38 hónapos gyermekek 72%-áról** nyilatkozták a szülei, hogy már használ valamilyen okoseszközt. COVID19 járvány csak rontott a helyzeten.

- **8–15 éves**, iskolás korosztály mobiltelefonhasználatát és online viselkedését vizsgálta (NMHH) - **átlagos napi képernyőidő 234 perc, azaz naponta közel 4 óra**, a legtöbben a közösségi médiát használják, és azon belül is a TikTok vezet.(2023)
- **8–12 évesek átlagos napi képernyőideje meghaladja az 5,5 órát**, a **tinédzsereknél ez a szám még megdöbbentőbb: a napi 8 órát is eléri.** (2025)

Children screen time usage

Tweens vs teens (in hours)

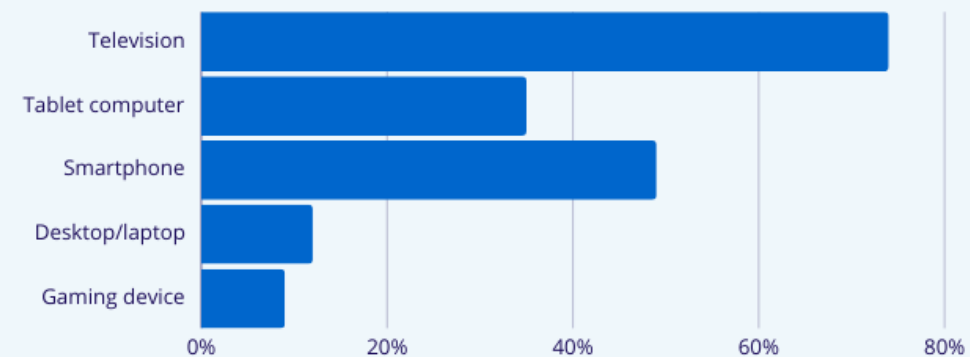

adam
connell

Source: Common Sense Media

Children engagement with certain devices

Ages 0 -2 years old

adam
connell

Source: Pew Research

Digitális Cumi?

Veleszületett szopóreflex

Gyors megoldás az idegrendszernek

Digitális cumi kifejezés létezik?

Csecsemők, kisdedek, kisgyermeknek nyugtalanító, fájdalommal járó érzéseiket, unalmukat, dühüket vagy sírásukat nem egy szerető családtag, felnőtt megnyugtató jelenlétével, hanem egy képernyővel, „csillapítják”.

Probléma

- *Külső eszköz*
- *Nem tanulja meg:*
- *önmagát megnyugtítani*
- *az érzelmeit szabályozása*

Legjobb „digitális cumi-ellenes” megoldás

~~technológiai~~

emberi

idő, figyelem, ölelés,
közös játék és valódi
jelenlét

Gyermek érzelmi fejlődését befolyásoló tényezők

Milyen előnyök lehetnek?

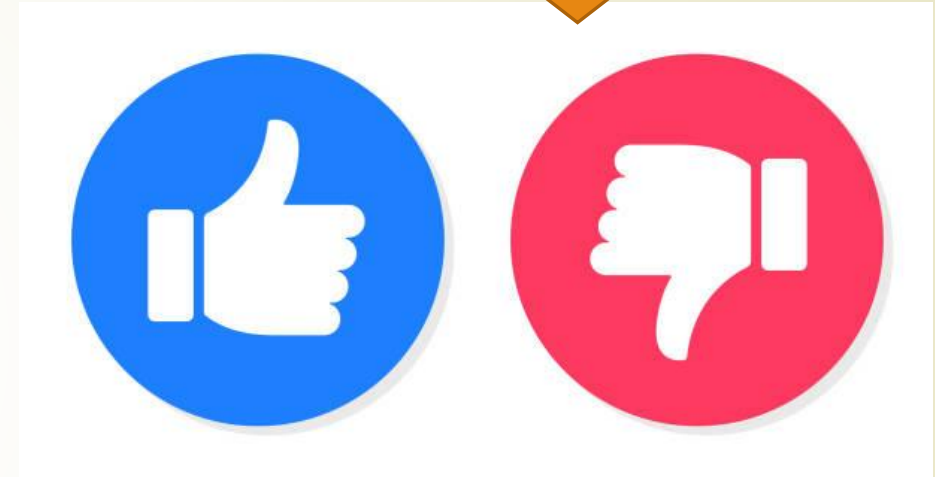
- Kéznel van
- Azonnali reagálás, reakcióidő kevesebb
- Nyugtató/fájdalomcsillapító hatás
- Idegen nyelv –ezt hallgatja, olvassa
- Technikai világban jobban boldogul

Mit szeretnénk megelőzni, milyen hatások lehetnek ?

Rákap-rászokik(egyre többet és többet-dopaminszint nő)-függőségi mintázat

- Átveszi a vezetést-bezavarhat
  - Alvási rend
  - Étkezési rend
- Fejlődésre kihathat: agy- idegrendszer fejl.
  - Beszédfejlődés (szókincs, értelem)
  - Érzelmi kontroll hiánya
  - Kommunikációs készségek (szemkontaktus)
  - Mozgásfejlődés(nincs mozgás)
  - Finommotorika (nem használja kezét)
  - Figyelemzavarok (oktatási nehézségek, társasbeilleszkedési zavarok)

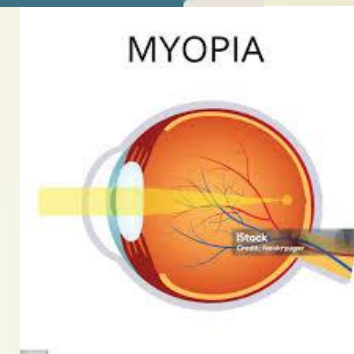

Az ellátórendszer túlterheltsége probléma

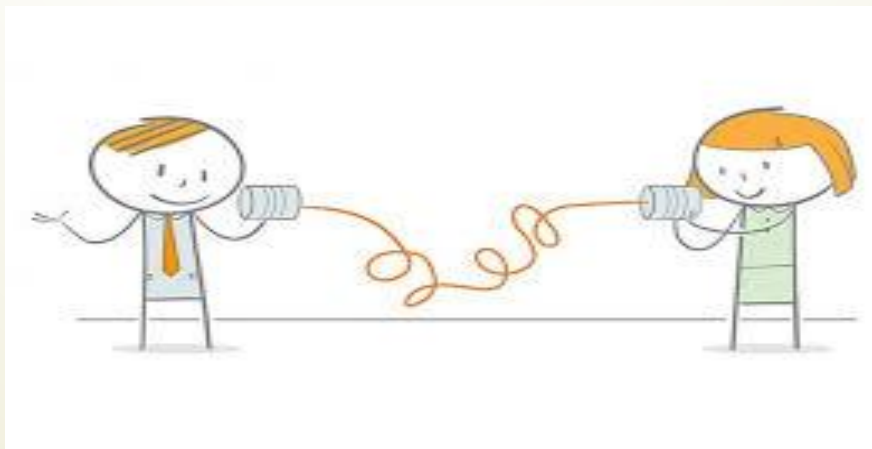
Ellátórendszer túlterheltsége-komoly betegbiztonsági kérdés

- ▶ PI: Mentális betegségek számának emelkedése gyermekkorban kimagasló
- ▶ Myopia kisiskolás korban emelkedik: **minden plusz 1 óra képernyőidő 21%-kal nagyobb esélyt jelent a rövidlátás kialakulására.**
- ▶ Szakemberhiány: pl. közfinanszírozott ellátásban kb. 100 gyermekpszichiáter dolgozik
- ▶ Szakemberek-túlterheltek, fáradtak-kiemelten fontos a dolgozók lelki biztonsága, egymást támogató közösség
- ▶ Várólista hosszú - sok gyermek nem kap időben segítséget
- ▶ Ellátórendszer feladata: a betegségek megelőzése, betegségek kialakulásának csökkentése, betegségek időber történő felismerése (preventív tevékenység-alapellátás)

Betegbiztonság szerepe

- ▶ Kulcsterület: **Megfelelő tájékoztatás és kommunikáció: gondozott család** pontos információkat kap a digitális világ hatásairól, esetleges kockázatairól és a teendőkről
- ▶ A „biztonságos” képernyő előtt töltött idő koronként változik
- ▶ Szakértői szervezetek útmutatókat készítettek a szülők számára
- ▶ Egységes irányelvek megfogalmazása
- ▶ Minőségi tartalom és a napi rutinok védelme (digitális detox) a fókuszban

Mit tudunk tenni - védőnők szerepe

- ▶ Védőnők elsődleges feladata, szerepe

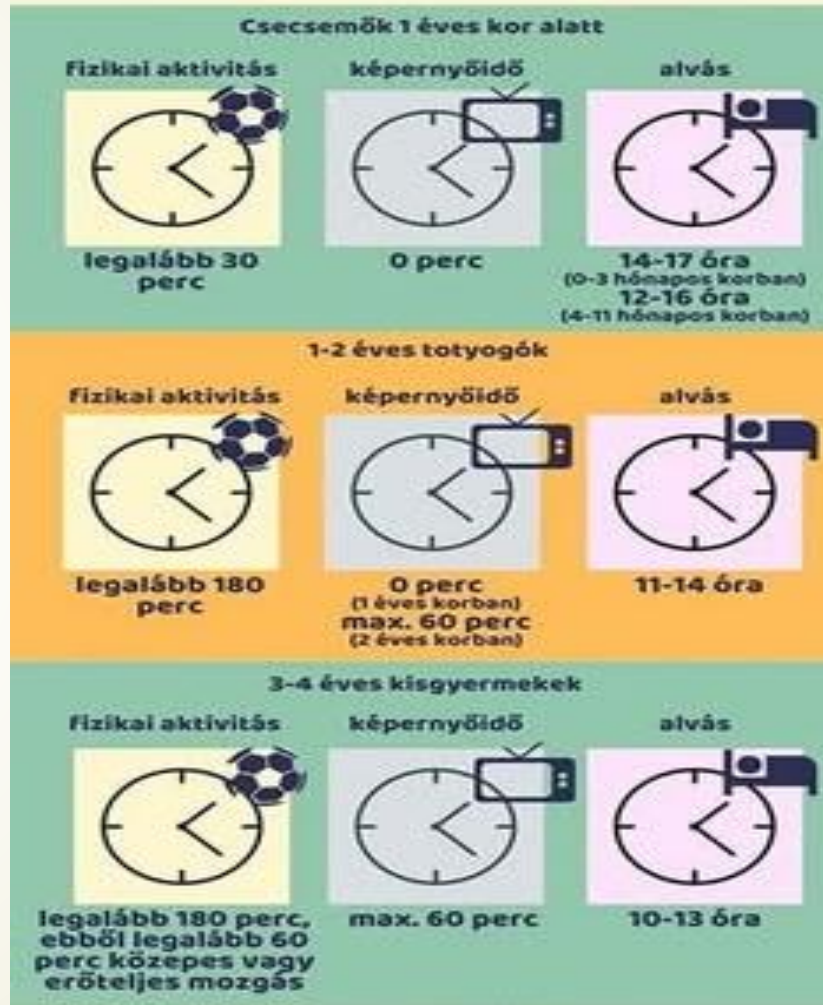
prevenció

- ▶ Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek egészséges fejlődésére, és ennek nyomon követésére
- ▶ Gondozott családoknak, gyermekeknek információ átadás, edukáció
- ▶ Szülői mintázat-kollektív prevenció hatékonysága

Digitális eszközök világa gyermekkorban

- ▶ társadalom részét képezik
- ▶ robbanásszerűen fejlődő digitális világában nőnek fel a gyermekek
- ▶ A **probléma**: digitális eszközökkel helyettesíteni kezdik a szülői jelenlétet, a közös játékot vagy az érzelmi kapcsolódást
- ▶ A képernyő lehet hasznos eszköz későbbi életkorban, tudatosan használva, megfelelő időkorláttal és tartalommal, de **nem lehet „nyugtatószer-fájdalomcsillapító” az első életévekben** a gyerekeknél.

WHO-AJÁNLÁS AJÁNLOTT KÉPERNYŐIDŐ, FIZIKAI AKTIVITÁS ÉS ALVÁS 5 ÉVES KOR ALATT

FORDÍTÁS A KÖVETKEZŐ ALAPJÁN:
WORLD HEALTH ORGANIZATION. (2019).
GUIDELINES ON PHYSICAL ACTIVITY,
SEDENTARY BEHAVIOUR AND SLEEP
FOR CHILDREN UNDER 5 YEARS OF
AGE.

WWW.WHO.INT

WWW.WHO.INT/NEWS-ROOM/DETAIL/24-04-2019-TO-GROW-UP-HEALTHY-CHILDREN-NEED-TO-SIT-LESS-AND-PLAY-MORE

Megoldás - Mit, Mikor?

ÖNKONTROLL KÉPESSÉG

- 0-3 éves korosztálynak:– **képernyőmentes életkor** - (WHO -1-2 évet javasol)
- 6 éves kor alatt csak **mesenézés** (csökkentett sebesség, hang és képeffekt)
- Kisiskolás kortól izgalmas **informatikai, technikai funkciók felfedezése** - ppt,
- **Saját okos eszköz** ált. iskola végén(13-14 év)
- **Social media** regisztráció 16 év felett
- **szükségesek az emberi társas kapcsolatok, a sok mozgás, a világ felfedezés és érzékszervi tapasztalatok**

Felhasznált irodalom

- ▶ <https://www.who.int/>
- ▶ Uzsalyné dr. Pécsi Rita: A képernyő és a gyermeki idegrendszer - Fejleszt vagy rombol? , 2023
- ▶ Uzsalyné dr. Pécsi Rita: Mintha drogot adnánk a gyermekinknek, 2022
- ▶ Valérie Brauchli, Fabio Sticca, Peter Edelsbrunner, Agnes von Wyl, Patricia Lannen: Are screen media the new pacifiers? The role of parenting stress and parental attitudes for children's screen time in early childhood, Computers in Human Behavior, March 2024,
- ▶ Child and Adolescent Psychiatry: Digital Pacifiers for Cranky Kids Only Make Matters Worse in the Long Run, 2023 February 21
- ▶ Imane El Atillah: 'Digital pacifiers': How early exposure to devices impacts your child's emotional development, 2024
- ▶ Claire McDavid: Digital Pacifiers: Does Media Help or Hinder Infants?
- ▶ <https://motivatormagazin.hu/pszichologia/az-alfa-generacio-jellemzoi-es-problemai/>